

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 25. aprila 1860.

Vojska zoper kebre (hrošče) in njihove červe.

V poslednjem listu koroške kmetijske družbe smo brali od gospod Meinrada viteza Gallensteinskega pod tem imenom spis, ki tako lepo poterjuje vse, kar smo v „Novicah“ o tej zadevi pisali, da se ne moremo zderžati, da bi nekoliko verstic ne povzeli v naš list.

Kebra (hrošča) vsak pozná — pravi omenjeni list — kako pa se pomnožuje, je ljudém manj znano. Ko sta se on in ona parila, kar se zgodi večidel mesca majnika, zleze ona več pavcov globoko v rahlo zemljo po vertih, senožetih in njivah, in tù izleže veliko jajc, iz katerih se kmali zaredé beli červi z rudečo-rujavkasto glavo, izperva celó majhni. Al požrešni merčes plane nad korenine pod zemljo in raste zatega voljo tako, da je v 2. letu že pavec dolg in pa debel; v 3., včasih pa še le v 4. letu popolnoma doraste, da je čez poldrugi pavec dolg. Zdaj se spremeni v hrošča ali kebra, ki spomladi pririje iz zemlje, kjer je vse korenine okoli sebe pokončal, da nad zemljo pokončuje mlado perje drevju in germovju. Ko se je dobro nažerl in veliko škodo naredil, se spitan pari, ona leže jajca, in tako gré v eno mer škoda naprej.

Neugodno vreme pokonča sicer včasih sila veliko te škodljive živali in vreme zamore res največ zoper njo. Al bojo pa ljudje križem roke deržali in le čakali, da pride pomoč od zgoraj? — Saj vendar že stari prigovor pravi: „Pomagaj si sam, pa ti bo pomagal Bog!“ Ne bodimo tedaj nečimerni in prevdarimo, koliko moremo tudi mi sami storiti zoper to nadlogo, in potem hajd! nad te požerúhe.

Pervo je, kebre, kadar okoli letajo, poloviti in pokončati. Vsako jutro, dokler oterpujeni sedijo na drevju, se jih dá na cente otresti. Koliko se dá s tem doseči, nam kaže kanton Millstadt v Tirolih, kjer so leta 1858 vsi gospodarji skupaj okoli 10 milijonov kebrov pokončali. Recimo, da le peti del polovljenih kebrov so bile babice, tedaj so jih pokončali 2 milijona, in ker ena sama babica izleže po 50 jajc, so pridni gospodarji si saj za prihodnje leta škodo od 100 milijonov červov in kebrov odvernili.

Kakošna dobrota bi bila še le, ko bi bili vsi kantoni in vse soseske tako ravnale!

Da se to z večjim pridom opravi, je treba, da se kebre berž začnejo loviti, kadar se prikažejo, in potem vsako jutro pridno lové, da se ne morejo pariti in babice v zemljo lesti, sicer je ves trud zastonj.

Najhitrejšje in najbolje se pokončajo, če se — kjer ni nevarno — požgó; pepél njih je dober gnoj. Sicer se pa zmečkajo ali poparijo; poparjeni so še dobra piča prešičem, kokošim, racam in gosém; tudi so dober gnoj; nekteri delajo kolomaz iz kebrovega olja.

Kadar pa ima človek veliko dela s kakošno rečjó, mu je ljubo, ako mu pomagajo še drugi ga opraviti. Pri červih in kebrih so nam taki pomočniki in delavci brez plačila veliki in mali tiči, ki zobljejo červe ali kebre. Nikar tedaj ne preganjajte nobenega tiča; pomislite, da so si Amerikanci dali pripeljati iz Evrope veliko vrabcev

v svoje dežele, da jih rešijo nadlog, ki jih jim prizadevajo gosence in drugi merčes. Namesto da pošiljate svoje otroke z limancami in tičnicami na tičji lov, učite jih raji, dobrotljivim tičem streči, da jih pride več na naše verte, polje in gojzde; — če pridejo s pobranimi tičjimi jajčki domú, vzemite leskovicu in našesčajte jih, da pomnijo, kdaj so gjezda ropali; — namesto da martrajo rogače na nitih in delajo mline s kebrí, pošljite jih raji zjutraj kebre nabirat in za plugom červe pobirat, in vidili bote, koliko škode si bote odvernili.

In nazadnje pustite za božjo voljo kerta pri miru! Še noben kert vam ni koreninice poškoval; on vam trebi le samo červe, grile in druge škodljive merčese in je velik dobrotnik senožetim. Tisto malo škodo ob košnji vam poverne stokrat na drugi strani.

Pa še enkrat rečem: vsi skupaj moramo delati in vsak vojsko napovedati kebróm in červóm; če jih je 5 ali 10 še tako pridnih, kaj jim pomaga, če jih je 20 lenih in nemarnih! Nedolžni mora s krivičnim škodo terpeti. Ne recite: „če Bog ne pomaga, je vse zastonj“. To je pregrešna beseda! Bog vam je dal um in roke, da storite kar je treba, in po tem vsem je pomagal.

Pa ne zanašajte se tudi na to ne, da bi vam mogla gosposka ukazati; saj vendar veste, kaj je dobro in treba, — ali je treba povsod beriča čakati, da vas priganja?

Vi pa duhovni gospodje in učitelji šolski po deželah, podučujte svoje ljudi stare in mlade, da storijo, kar je v njih posvetni prid, zakaj posvetne nadloge se vežejo z dušnimi, in naloga Vaša je, kar največ morete, to in uno odvracati.

Naznanje gospodarjem, ki konje redijo.

Visoko c. k. ministerstvo notranjih oprav je v skerbi za zboljšanje konjske reje v deželah cesarskih 19. februarja t. l. oklicalo poduk zastran paše za žebeta in ga razposlalo vsem deželnim poglavarstvom, naj ga razglasijo po deželi. Prejelo ga je tudi naše slavno poglavarstvo, katero je en iztis tega nauka izročilo naši kmetijski družbi, naj ga po svojih potih razglasi po deželi. Čeravno ta nauk ni toliko za kranjsko deželo primeren kakor za druge dežele (kajti reja kónj v štalah je pri nas še bela vrana in pašniki „gmajne“ so večidel njih bivališča, katerih je v naši deželi v škodo poljodelstvu še veliko veliko preveč, ker njih razdeljenje ali pa razpartenje zlo počasi napreduje), ga vendar razglasimo, da spolnemo ukaz visokega vladarstva.

Tako-le se glasi:

„Čeravno je mogoče, tudi brez pašnikov konje v dobrih in pripravnih štalah dostojno izrepati, je vendar gotovo, da pomanjkanje pašnikov je velika škoda za konjsko rejo, zakaj kmetu manjka večidel klaje, da bi mogel žebeta skoz in skoz le v štali rediti, pa tudi to je pomisliti, da na paši zraven nekolikšne klaje žebe vživa čistega zraka dovelj, ki ga v štali nima, pa se tudi pod milim nebom shodi in zleta — obojno to pa tekne mladi živini neizrečeno. Ker so se gmajne razdelile, so prejšne drajne za živino večidel zgi-